

สัมมนากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

อาจารย์ ดร.สมบัติ พฤทธิพงษ์ศักดิ์

Facebook : DrSombat Peutthipongsapuc

๓. การฟ้องคดีอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา

๓.๑ การฟ้องคดีอาญา

การฟ้องคดีอาญา ต้องฟ้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจตามป.วิ.อ. ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ กรณี คือ

ก. กรณีความผิดทั่วไป โดยหลักต้องฟ้องต่อศาล ตามป.วิ.อ.มาตรา ๒๒

- ๑) ศาลแห่งท้องที่ที่ความผิดเกิดขึ้น หรือ
- ๒) ศาลแห่งท้องที่ที่อ้างว่าความผิดเกิดขึ้น หรือ
- ๓) ศาลแห่งท้องที่ที่เชื่อว่าความผิดเกิดขึ้น

แต่มีข้อยกเว้นอาจฟ้องต่อศาล ตามป.วิ.อ.มาตรา ๒๒ (๑) ก็ได้ด้วย

- ๑) ศาลแห่งท้องที่ที่จำเลยมีที่อยู่
- ๒) ศาลแห่งท้องที่ที่จำเลยถูกจับ
- ๓) ศาลแห่งท้องที่ที่พนักงานสอบสวนทำการสอบสวน

ข. กรณีความผิดเกิดขึ้นนอกราชอาณาจักร ต้องฟ้องต่อศาล ตามป.วิ.อ.มาตรา ๒๒ (๒)

๑) ศาลอาญา

๒) ถ้ามีการสอบสวนในท้องที่ซึ่งอยู่ในเขตของศาลใด ให้ชำระที่ศาลนั้นได้ด้วย

ค. กรณีความผิดหลายเรื่องเกี่ยวพันกัน ต้องฟ้องต่อศาล ตามป.วิ.อ.มาตรา ๒๔

(๑) ปรากฏว่าความผิดหลายฐานได้กระทำการโดยผู้กระทำผิดคนเดียวกัน หรือผู้กระทำความผิดหลายคนเกี่ยวพันกันในการกระทำความผิดฐานหนึ่งหรือหลายฐาน จะเป็นตัวการ ผู้สมรู้หรือรับของโจรก็ตาม

(๒) ปรากฏว่าความผิดหลายฐานได้กระทำการโดยมีเจตนาอย่างเดียวกัน หรือโดยผู้กระทำความผิดทั้งหลายได้คบคิดกันมาแต่ก่อนแล้ว

(๓) ปรากฏว่าความผิดฐานหนึ่งเกิดขึ้นโดยมีเจตนาช่วยผู้กระทำความผิดอื่นให้พ้นจากรับโทษในความผิดอย่างอื่นซึ่งเขาได้กระทำให้
ดังนั้นจะฟ้องคดีทุกเรื่อง หรือฟ้องผู้กระทำความผิดทั้งหมดต่อศาลซึ่งมีอำนาจชำระในฐานะความผิดซึ่งมีอัตราโทษสูงกว่าไว้ก็ได้
ถ้าความผิดอันเกี่ยวพันกันมีอัตราโทษอย่างสูงเสมอกัน ศาลซึ่งมีอำนาจชำระ ก็คือศาลซึ่งรับฟ้องเรื่องหนึ่งเรื่องใดในความผิดเกี่ยวพันกันนั้นไว้ก่อน

การพิจารณาคดีเกี่ยวพันกัน ตามป.วิ.อ.มาตรา ๒๕

ศาลซึ่งรับฟ้องคดีเกี่ยวพันกันไว้จะพิจารณาพิพากษารวมกันไปก็ได้

ถ้าศาลซึ่งรับฟ้องคดีเกี่ยวพันกันไว้ เห็นว่าเป็นการสมควรที่ความผิดฐานหนึ่ง ควรได้ชำระในศาลซึ่งตามปกติมีอำนาจจะชำระ ถ้าหากว่าคดีนั้นไม่เกี่ยวกับคดีเกี่ยวพันกัน เมื่อศาลเดิมได้ตกลงกับอีกศาลหนึ่งแล้ว จะสั่งให้ไปฟ้องยังศาลอื่นนั้นก็ได้

การโอนคดีที่เกี่ยวข้องกับการฟ้องคดีอาญาต่อศาล แบ่งออกเป็น ๒ กรณี คือ

(๑) การโอนคดีกรณีปกติ ตามป.วิ.อ.มาตรา ๒๗

เมื่อศาลแต่สองศาลขึ้นไปต่างมีอำนาจชำระคดี ถ้าได้ยื่นฟ้องคดีนั้นต่อศาลหนึ่งซึ่งตามฟ้องความผิดมิได้เกิดในเขต โจทก์หรือจำเลยจะร้องขอให้โอนคดีไปชำระที่ศาลอื่นซึ่งความผิดได้เกิดในเขตก็ได้

ถ้าโจทก์ยื่นฟ้องต่อศาลซึ่งความผิดเกิดในเขต แต่ต่อมาความปรากฏแก่โจทก์ว่าการพิจารณาคดีจะสะดวกยิ่งขึ้นถ้าให้อีกศาลหนึ่งซึ่งมีอำนาจชำระคดีได้พิจารณาคดีนั้น โจทก์จะยื่นคำร้องต่อศาลซึ่งคดีนั้นอยู่ในระหว่างพิจารณาขอโอนคดีไปยังอีกศาลหนึ่งก็ได้ แม้ว่าจำเลยจะคัดค้านก็ตาม เมื่อศาลเห็นสมควรจะโอนคดีไปหรือยกคำร้องเสียก็ได้

(๒) การโอนคดีกรณีพิเศษ ตามป.วิ.อ.มาตรา ๒๖

หากว่าตามลักษณะของความผิด ฐานะของจำเลย จำนวนจำเลย ความรู้สึกของประชาชนส่วนมากแห่งท้องถิ่นนั้น หรือเหตุผลอย่างอื่น อาจมีการขัดขวางต่อการไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา หรือน่ากลัวว่าจะเกิดความไม่สงบหรือเหตุร้ายอย่างอื่นขึ้น หรืออาจเกิดผลกระทบต่อประโยชน์ที่สำคัญอื่นของรัฐ เมื่อโจทก์หรือจำเลยร้องขอหรือศาลที่คดีนั้นอยู่ระหว่างพิจารณาทำความเห็นเสนอต่อประธานศาลฎีกาขอให้โอนคดีไปศาลอื่น ถ้าประธานศาลฎีกาเห็นควรอนุญาต ก็ให้ส่งโอนคดีไปยังศาลตั้งที่ประธานศาลฎีการะบุไว้

คำสั่งของประธานศาลฎีกาให้เป็นที่สุด

ฎ.๖๘๐/๒๕๐๐ ถ้าปรากฏความผิดหลายฐานได้กระทำความผิดโดยผู้กระทำผิดคนเดียว ก็ย่อมฟ้องคดีทุกเรื่องต่อศาลซึ่งมีอำนาจชำระ ในฐานความผิดซึ่งมีอัตราโทษสูงได้ตามที่บัญญัติไว้ในป.วิ.อ.มาตรา ๒๔ (๑) นั้น กฎหมายถือเอาบุคคลผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ มิใช่ อาศัยแต่การเกี่ยวพันเฉพาะฐานความผิดเท่านั้น จำเลยกระทำความผิดฐานปล้นทรัพย์ที่จังหวัดปากพนัง และถูกฟ้องยังศาลปากพนัง คดีอยู่ ระหว่างพิจารณาจำเลยมากระทำความผิดฐานมีอาวุธปืนและลูกกระเบิดมือที่จังหวัดนครศรีธรรมราชอีก ดังนี้ โจทก์จึงฟ้องคดีหลังต่อ ศาลจังหวัดปากพนังได้

ฎ.๑๕๕-๒๐๐/๒๕๑๖ ในคดีเกี่ยวพันกัน อันเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน แม้โจทก์จะฟ้องจำเลยแต่ละสำนวนแต่ละฐาน ความผิด และโจทก์ร้องขอให้รวมการพิจารณาเข้าด้วยกันเท่านั้น ไม่ได้ขอให้รวมพิพากษา ศาลก็มีอำนาจพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกัน นั้นรวมกันไปได้ ไม่เป็นการเกินคำขอ และเมื่อศาลสั่งรวมพิจารณาพิพากษาแล้ว ศาลจะพิพากษาลงโทษจำเลยทุกกรรมเป็นกระทง ความผิดไป หรือจะลงโทษเฉพาะกระทงที่หนักที่สุดก็ได้

คร.๑๕๑/๒๕๒๒ คดีของศาลทหารนั้นไม่อยู่ในอำนาจของประธานศาลฎีกาที่จะส่งโอนคดี ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๒๖

ฎ.๒๗๑/๒๕๒๔ ศาลพลเรือนประทับฟ้องแล้วสั่งให้พิจารณารวมกับคดีของศาลทหาร และพิพากษารวมกันมา โดยมีตุลาการศาลทหารและผู้พิพากษาศาลพลเรือนชุดเดียวกันรวมสามนายเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษา เป็นการไม่ชอบตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมว่าด้วยอำนาจศาลและป.วิ.อ.มาตรา ๒๕ เพราะคดีต่างศาลกันจะพิจารณารวมกันไม่ได้ เป็นเรื่องศาลชั้นต้นมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกระบวนการพิจารณาต้องถือว่าคดีนี้ยังไม่ได้ผ่านการพิจารณาของศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์จึงยังไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาต้องให้ศาลชั้นต้นพิจารณาพิพากษาใหม่ให้เป็นการถูกต้องเสียก่อน

คร.๕๔/๒๕๒๗ การยื่นเรื่องราขอให้ออนคดีไปศาลอื่น ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๒๖ นั้น ต้องทำเป็นคำร้อง มิใช่ทำเป็นหนังสือร้องเรียน

ฎ.๑๓๓๐/๒๕๓๒ โจทก์ฟ้องต่อศาลจังหวัดปัตตานีขอให้ลงโทษจำเลยฐานหมิ่นประมาท จำเลยได้ยื่นคำร้องขอให้ร่วมการพิจารณาคดีที่โจทก์ฟ้องเข้ากับคดีที่โจทก์อีกคนหนึ่งฟ้องจำเลยที่ศาลแขวงพระนครเหนือ โดยขอให้โอนคดีไปพิจารณาพิพากษาที่ศาลแขวงพระนครเหนือ แต่ศาลชั้นต้นไม่อนุญาต เช่นนี้จำเลยหาอาจยื่นคำร้องขอให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ชี้ขาด ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๖, ๘ ประกอบด้วยป.วิ.อ.มาตรา ๑๕ ได้ไม่ เพราะคดีอาญานั้นมีป.วิ.อ.มาตรา ๒๑, ๒๖ บัญญัติเรื่องการโอนคดีไว้โดยเฉพาะแล้ว จึงไม่อาจนำป.วิ.พ. มาตราดังกล่าวมาปรับแก้กรณีของจำเลยได้

7

ฎ.๕๐๑๘/๒๕๓๘ โจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๑ ผู้ให้สัมภาษณ์ต่อผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ด้วยถ้อยคำซึ่งเป็นการหมิ่นประมาทโจทก์ และจำเลยที่ ๒ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ซึ่งได้ลงข้อความที่จำเลยที่ ๑ ให้สัมภาษณ์ดังกล่าว อันเป็นความผิดต่อพ.ร.บ.การพิมพ์ ถือว่าโจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๒ ในความผิดฐานหมิ่นประมาทด้วย จึงเป็นความผิดเกี่ยวพันกัน ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๒๔ (๒) แม้ว่าจำเลยที่ ๑ จะให้สัมภาษณ์ต่อผู้สื่อข่าวที่กรุงเทพมหานคร แต่หนังสือพิมพ์ฉบับนั้นได้ออกวางจำหน่ายทั่วราชอาณาจักร ซึ่งรวมทั้งจังหวัดปทุมธานี อันถือว่าความผิดได้เกิดในจังหวัดปทุมธานีด้วย โจทก์จึงฟ้องจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ต่อศาลจังหวัดปทุมธานีได้ ตามป.วิ.อ. มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๔ ศาลจังหวัดปทุมธานีมีอำนาจพิจารณาคดีนี้ได้ แม้ต่อมาโจทก์จะถอนฟ้องจำเลยที่ ๒ ก็หาไม่ผลทำให้ศาลจังหวัดปทุมธานีไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีจำเลยที่ ๑ ต่อไปไม่

ฎ.๒๔๕๕/๒๕๕๐ แม้ความผิดฐานลักทรัพย์กับความผิดฐานรับของโจรเกิดขึ้นต่างท้องที่กัน คือ จังหวัดราชบุรีและจังหวัดนครปฐม แต่ทรัพย์ที่ถูกลักกับรับของโจรนั้นเป็นทรัพย์สิ่งเดียวกัน คือ รถจักรยานยนต์ของผู้เสียหาย โดยถูกลักไปจากท้องที่หนึ่งแล้วนำไปจำหน่ายให้แก่ผู้รับของโจรในอีกท้องที่หนึ่ง จึงเป็นความผิดหลายฐานเกี่ยวพันกัน โดยมีผู้กระทำความผิดหลายคน มีทั้งที่เป็นตัวการลักทรัพย์ ผู้สมรู้และผู้รับของโจร ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๒๔ (๑) ดังนั้นที่จำเลยฎีกาว่า จำเลยรับจำนำรถจักรยานยนต์ดังกล่าวจาก ท. ไม่ได้เกี่ยวข้องกับที่ บ. ลักรถจักรยานยนต์และไม่ได้เกี่ยวข้องกับชายไม่ทราบชื่อที่ซื้อรถจักรยานยนต์จาก บ. ที่จังหวัดสมุทรสาคร คดีจึงไม่มีเหตุการณืต่อเนื่องหรือเกี่ยวพันกันดังที่จำเลยฎีกานั้น ย่อมฟังไม่ขึ้น และความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลากลางคืนมีอัตราโทษสูงกว่าฐานรับของโจร ดังนั้น โจทก์จึงฟ้องจำเลยในความผิดฐานรับของโจรต่อศาลชั้นต้นที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีความผิดฐานลักทรัพย์ในเหตุกรรจ์ได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง

8

ฎ.๓๔๓๘/๒๕๕๐ คดีนี้เหตุเกิดในท้องที่แขวงบางหว้า เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร แต่ตามบันทึกการฟ้องคดีอาญาด้วยวาจาของ โจทก์ระบุว่า คดีนี้พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียนเป็นผู้สอบสวน จำเลยมิได้โต้แย้งว่าพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจ นครบาลบางขุนเทียนไม่มีอำนาจสอบสวน ดังนั้น ความคิดที่เกิดขึ้นจะฟ้องที่ศาลซึ่งท้องที่ที่สอบสวนอยู่ในเขตอำนาจก็ได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒ (๑) ประกอบ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงฯ มาตรา ๔ เมื่อสถานีตำรวจนครบาล บางขุนเทียนอยู่ในเขตอำนาจศาลแขวงธนบุรี โจทก์ย่อมฟ้องจำเลยที่ศาลแขวงธนบุรีได้

ฎ.๔๕๗๕/๒๕๕๑ การกระทำความผิดฐานยักยอกของจำเลยมิได้เกิดในเขตอำนาจของศาลแขวงนครศรีธรรมราช แต่จำเลยมีที่อยู่ใน เขตอำนาจของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราชและอยู่ในเขตอำนาจของศาล แขวงนครศรีธรรมราช พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองนครศรีธรรมราชย่อมมีอำนาจสอบสวน โจทก์ย่อมมีอำนาจฟ้อง ต่อศาลแขวงนครศรีธรรมราช ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒ (๑)

ฎ.๑๕๔๖๔/๒๕๕๖ ป.วิ.อ.มาตรา ๒๒ (๑) มิได้บัญญัติให้ศาลชั้นต้นซึ่งเป็นศาลท้องที่ที่จำเลยที่ ๑ มีที่อยู่ในเขตอำนาจต้องรับชำระ คดีที่โจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสอง เมื่อความคิดคดีนี้มิได้เกิดขึ้นในเขตอำนาจของศาลชั้นต้น โจทก์จะฟ้องจำเลยทั้งสองต่อศาลชั้นต้นซึ่งเป็น ศาลท้องที่ที่จำเลยที่ ๑ มีที่อยู่ในเขตอำนาจไม่ได้ ศาลชั้นต้นรับฟ้องของโจทก์ไว้จนได้สวนมูลฟ้องเสร็จ ยังถือไม่ได้ว่าศาลชั้นต้นได้ใช้ ดุลพินิจรับคดีของโจทก์ไว้ชำระแล้ว เมื่อตามฟ้องของโจทก์ระบุว่าเหตุเกิดในเขตอำนาจของศาลชั้นต้น ย่อมไม่มีเหตุที่ศาลชั้นต้นจะต้อง ยกฟ้องโจทก์ตั้งแต่ชั้นตรวจคำฟ้อง การที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษายกฟ้องโจทก์หลังจากได้สวนมูลฟ้องเสร็จโดยเหตุที่คดีนี้มิได้เกิดขึ้นได้ เขตอำนาจของศาลชั้นต้น จึงเป็นการที่ศาลชั้นต้นใช้ดุลพินิจสั่งตามอำนาจที่มีอยู่

9

ฎ.๓๔๒๖/๒๕๕๕ แม้เรือนจำกลางราชบุรีเป็นภูมิลำเนาของจำเลยในขณะที่โจทก์ยื่นฟ้องคดีนี้ ตาม ป.พ.พ.มาตรา ๔๗ ถือได้ว่า จำเลยมีที่อยู่ในเขตอำนาจศาลชั้นต้น (ศาลจังหวัดราชบุรี) ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๒๒ (๑) แต่บทกฎหมายดังกล่าวไม่เป็นบทบังคับให้ ศาลชั้นต้นที่จำเลย มีที่อยู่ในเขตอำนาจต้องรับชำระคดีที่โจทก์ฟ้อง ศาลชั้นต้นชอบที่จะใช้ดุลพินิจ รับชำระคดีเช่นนั้นหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงความสะดวกในการพิจารณาคดี เหตุคดีนี้เกิดขึ้นในท้องที่ ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจศาลจังหวัดสมุทรสงครามและ พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรลาดใหญ่ จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นผู้สอบสวนคดี แสดงว่าพยานหลักฐานของโจทก์อยู่ใน เขตอำนาจศาลจังหวัดสมุทรสงคราม ประกอบกับโจทก์ไม่ได้กล่าวอ้างมาในคำฟ้องว่าหากมีการชำระคดีที่ศาลชั้นต้นจะสะดวก ยิ่งกว่าการชำระคดีที่ศาลจังหวัดสมุทรสงครามอย่างไร คงกล่าวอ้างเพียงว่าไม่อาจโอนตัวจำเลยไปดำเนินคดีที่ศาลจังหวัด สมุทรสงครามได้ เนื่องจากกำหนดโทษตามในคำพิพากษาคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๕๑๒๖/๒๕๕๗ ของศาลจังหวัดสมุทรสาคร เกินอำนาจการควบคุมของเรือนจำกลางสมุทรสงคราม ซึ่งเป็นเพียงปัญหาในทางปฏิบัติของกรมราชทัณฑ์ที่อาจดำเนินการแก้ไขได้ กรณีจึงไม่มีเหตุสมควรให้ศาลชั้นต้น (ศาลจังหวัดราชบุรี) รับชำระคดีนี้

10

ฎ.๕๓๑๒/๒๕๖๐ แม้เรือนจำกลางเขาบิน จังหวัดราชบุรี เป็นภูมิลำเนาของจำเลยในขณะที่โจทก์ยื่นฟ้องคดีนี้ ตามนัยแห่ง ป.พ.พ. มาตรา ๔๗ ถือได้ว่าจำเลยมีที่อยู่ในเขตอำนาจศาลชั้นต้น (ศาลจังหวัดราชบุรี) ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒ (๑) แต่บทกฎหมายดังกล่าวไม่ได้เป็นบทบังคับให้ศาลชั้นต้นที่จำเลยมีที่อยู่ในเขตอำนาจต้องรับชำระคดีที่โจทก์ฟ้อง ศาลชั้นต้น จึงใช้ดุลพินิจที่จะรับชำระคดีเช่นนั้นหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความสะดวกในการพิจารณาคดี ได้ความตามฟ้องโจทก์ว่า ขณะจำเลยถูกควบคุมตัวอยู่ในเรือนจำกลางสงขลา เจ้าพนักงานตรวจยึดเมทแอมเฟตามีนชนิดเม็ด ๓๐ เม็ด ชนิดเกล็ดใสบรรจุ ถุงพลาสติก ๑ ถุง โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๑ เครื่อง ซิมการ์ด ๓ อัน และเมมโมรี่การ์ด ๑ อัน ซึ่งเป็นสิ่งของต้องห้ามที่จำเลยมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายและนำเข้ามาภายในเรือนจำกลางสงขลา อันเป็นความผิด ตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๑๕, ๖๖ และพ.ร.บ.ราชทัณฑ์ พ.ศ.๒๕๓๕ มาตรา ๔๕ เป็นของกลางนำส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดี เมื่อเหตุคดีนี้เกิดขึ้นในท้องที่ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจศาลจังหวัดสงขลา และพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรสงขลาเป็นผู้สอบสวนคดี แม้โจทก์กล่าวอ้างมาในคำฟ้องว่าหากมีการชำระคดีที่ศาลชั้นต้นแล้วจะสะดวกยิ่งกว่าการชำระคดีที่ศาลจังหวัดสงขลา แต่จำเลยก็ได้แย้งมาในฎีกาว่า เมทแอมเฟตามีนของกลางที่ตรวจยึดได้ไม่ใช่ของจำเลยเพราะตรวจยึดได้จากห้องนอนรวม โดยจำเลยประสงค์อ้างนักโทษชาย ส. นักโทษชาย ว. และนักโทษชาย ธ. ที่ร่วมรู้เห็นในการตรวจยึด รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ประจำเรือนจำกลางสงขลาอีกหลายคนที่ยอมรับข้อเท็จจริงเป็นพยานจำเลย แม้พยานหลักฐานของโจทก์ซึ่งเป็นผู้ตรวจค้น จับกุมและสอบสวนต่างเป็นเจ้าพนักงานของรัฐสามารถเดินทางจากจังหวัดสงขลา มาเบิกความที่ศาลชั้นต้นได้โดยสะดวก แต่เมื่อพิจารณาถึงพยานหลักฐานของจำเลยซึ่งเป็นนักโทษถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำกลางสงขลา ย่อมไม่สะดวกที่จะเคลื่อนย้ายนักโทษเหล่านั้นมาเบิกความที่ศาลชั้นต้น ทั้งคดีนี้เป็นคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมีอัตราโทษสูง สมควรให้โอกาสจำเลยได้ต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ กรณียังไม่มีความสมควรให้ศาลชั้นต้น (ศาลจังหวัดราชบุรี) รับชำระคดี

11

ฎ.๘๓๐/๒๕๖๑ แม้คดีนี้จำเลยถูกจำคุกอยู่ที่เรือนจำกลางเขาบิน จังหวัดราชบุรี ในขณะที่โจทก์ยื่นฟ้อง ซึ่งถือได้ว่าเป็นภูมิลำเนาจำเลย ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๗ เรือนจำกลางเขาบินจึงเป็นที่อยู่ของจำเลย ศาลชั้นต้น (ศาลจังหวัดราชบุรี) มีอำนาจรับคดีไว้พิจารณาได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒ (๑) แต่บทกฎหมายดังกล่าวมิได้เป็นบทบังคับให้ศาลชั้นต้นจะต้องรับฟ้องไว้พิจารณาเสมอไป แต่อยู่ในดุลพินิจของศาลที่จะรับคดีไว้พิจารณาหรือไม่ เมื่อนับถึงวันที่ศาลฎีกาพิพากษาคดีนี้ เป็นระยะเวลา ๔ ปีเศษ ใกล้เคียงเวลาที่จำเลยจะพ้นโทษตามคำพิพากษาคดีอาญาหมายเลขแดงที่ อ.๒๐๕๗/๒๕๕๖ ของศาลจังหวัดสมุทรปราการแล้ว ประกอบกับจำเลยให้การปฏิเสธในชั้นสอบสวน ทั้งพยานหลักฐานของโจทก์ก็อยู่ในเขตอำนาจศาลจังหวัดสมุทรปราการ การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีนี้ในศาลจังหวัดสมุทรปราการที่มูลคดีเกิดขึ้นเป็นการสะดวกมากกว่า ที่ศาลชั้นต้น (ศาลจังหวัดราชบุรี) ใช้ดุลพินิจสั่งไม่ประทับฟ้องจึงชอบแล้ว

12

ฎ.๑๕๐๔/๒๕๖๒ ก่อนจับกุมเจ้าพนักงานตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงราย ซึ่งเป็นท้องที่พบการกระทำความผิดเกิดขึ้นก่อน จึงมีการขยายผลสืบสวนและมีการวางแผนให้พันตำรวจตรี อ. อำพรางค์เป็นเด็กที่ขายรถบรรทุกสิบล้อที่จนกระสอบข้าวและ กระสอบปุ๋ยบรรจุมेतแอมเฟตามีนของกลางจากจังหวัดเชียงรายไปส่งให้จำเลยที่ ๒ ในสถานีบริการน้ำมันเอสโซ่ที่อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามที่ได้นัดหมายกันไว้กับผู้โทรศัพท์ติดต่อกับสายลับว่าจะมารับเมทแอมเฟตามีน เจ้าพนักงานตำรวจ จึงติดตามไปจนกระทั่งสามารถจับกุมจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ ได้ พร้อมเมทแอมเฟตามีนของกลาง กรณีจึงเป็นความผิดต่อเนื่องและกระทำ ต่อเนื่องเกี่ยวพันกันทั้งในท้องที่สถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงรายซึ่งเป็นท้องที่ที่พบเมทแอมเฟตามีนของกลางและสถานีตำรวจภูธร วังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นท้องที่ที่จับกุมจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ ได้ พนักงานสอบสวนในท้องที่ใดท้องที่หนึ่งที่เกี่ยวข้อง มีอำนาจสอบสวนได้ พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงราย จึงมีอำนาจสอบสวน ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๙ (๓) ประกอบ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีอาญาศาลคดี พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๓ การสอบสวนย่อมเป็นไปโดยชอบ โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๒๐ ประกอบ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีอาญาศาลคดี พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๓ และเมื่อความผิดหลายฐานได้กระทำการโดยผู้กระทำความผิดหลายคนเกี่ยวพันกัน ความผิดฐานสมคบโดยตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับเมทแอมเฟตามีนกับความผิดฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายตามฟ้องมีอัตราโทษอย่างสูงเสมอกัน ศาลชั้นต้นซึ่งเป็นศาลที่รับฟ้อง ความผิดเกี่ยวพันกันนั้นไว้ก่อน ย่อมมีอำนาจพิจารณาคดีได้ ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง (๑) และวรรคสาม ประกอบ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีอาญาศาลคดี พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๓ โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องต่อศาลชั้นต้น

13

ฎ.๓๓๑๓/๒๕๖๒ เว็บไซต์ที่โจทก์อ้างว่าจำเลยเป็นเจ้าของและผู้ดูแลมิใช่เป็นเว็บไซต์ซึ่งบุคคลเฉพาะกลุ่มเท่านั้นที่จะเข้าถึง บุคคลทั่วไปจากทุกมุมโลกสามารถเข้าถึงได้เป็นปกติเช่นเดียวกับโจทก์ซึ่งอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเข้าถึงได้จากที่อยู่ของโจทก์ ในราชอาณาจักร การที่มีผู้นำภาพใบหน้าของโจทก์มาตัดต่อดัดแปลงโดยใช้ประกอบกับภาพถ่ายร่างกายของบุคคลอื่นที่แสดงออก ชัดว่าเป็นเกย์โพสต์ลงในเว็บไซต์ ผู้กระทำย่อมต้องการให้โจทก์ได้รับความเสียหายและอับอายโดยเฉพาะต่อบุคคลในชุมชนที่โจทก์ อาศัยอยู่และรู้จักโจทก์จากการเข้าชมเว็บไซต์นั้น ถือได้ว่าผลแห่งการกระทำความผิดนั้นเกิดขึ้นในราชอาณาจักรโดยตรงทั้งหมดแห่ง ตามเจตนาของผู้กระทำซึ่งกฎหมายให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิดในราชอาณาจักรแล้ว ตาม ป.อ.มาตรา ๕ โจทก์ซึ่งพบภาพถ่าย ของตนที่ถูกดัดแปลงจากเว็บไซต์ ดังกล่าวในขณะที่พักอาศัยอยู่ในท้องที่อยู่ในเขตศาลชั้นต้น ต้องถือว่าสถานที่ที่โจทก์อยู่ใน เขตศาลเป็นที่ซึ่งความผิดได้กระทำการด้วย ศาลชั้นต้นมีอำนาจรับคดีนี้ไว้พิจารณาพิพากษาได้ กรณีการกระทำเกิดขึ้นนอก ราชอาณาจักร แต่ผู้กระทำประสงค์ต่อผลหรือเล็งเห็นได้ว่า ผลนั้นจะเกิดในราชอาณาจักรถือว่าการกระทำนั้นเกิดในราชอาณาจักร

14

ฎ.๑๕๘๕-๑๕๘๖/๒๕๖๔ โจทก์บรรยายฟ้องไว้ในหน้า ๔ ว่า โจทก์เชื่อว่าเหตุปลอมหนังสือรับรองบริษัทอินฟินิท เพ็ท โชลูชั่น (ประเทศไทย) จำกัด ฉบับจดทะเบียนเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๘ และเหตุใช้หนังสือรับรองปลอมเกิดที่แขวงทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของบริษัทอินฟินิท เพ็ท โชลูชั่น (ประเทศไทย) จำกัด ตามที่ระบุในหนังสือรับรองฉบับดังกล่าว จึงเป็นกรณีที่โจทก์ทั้งสองเชื่อว่าความผิดเกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่าได้เกิดขึ้นในเขตอำนาจของศาลชั้นต้น ดังนั้น ศาลชั้นต้นจึงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนี้ได้ ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง

15

๓.๒ การฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา

ก. การฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาจะฟ้องต่อศาล ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๔๐

(๑) ศาลซึ่งพิจารณาคดีอาญา หรือ

(๒) ศาลที่มีอำนาจชำระคดีแพ่งก็ได้ การพิจารณาคดีแพ่งต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ข. การพิจารณาคดีส่วนแพ่ง ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๔๑

ถ้าการพิจารณาคดีแพ่งจกทำให้การพิจารณาคดีอาญานั้นช้าหรือติดขัดศาลมีอำนาจสั่งให้แยกคดีแพ่งออกจากคดีอาญา และพิจารณาคดีต่างหากโดยศาลที่มีอำนาจชำระ

การพิจารณาคดีส่วนแพ่ง ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๔๒

ในการพิจารณาคดีแพ่ง ถ้าพยานหลักฐานที่นำสืบแล้วในคดีอาญายังไม่เพียงพอ ศาลจะเรียกพยานหลักฐานมาสืบเพิ่มเติมอีกก็ได้

ในกรณีเช่นนั้นศาลจะพิพากษาคดีอาญาไปทีเดียว ส่วนคดีแพ่งจะพิพากษาในภายหลังก็ได้

16

ค. อำนาจพนักงานอัยการ ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๔๓

คดีลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ โจรสัด กรรโชก ฉ้อโกง ชักยอก หรือรับของโจร ถ้าผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกร้องทรัพย์สินหรือราคาที่เขาสูญเสียไปเนื่องจากการกระทำผิดนั้น เมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีอาญา ก็ให้เรียกทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหายด้วย

อำนาจพนักงานอัยการ ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๔๔

การเรียกทรัพย์สินหรือราคาคืนตามมาตรา ๔๓ พนักงานอัยการจะขอรวมไปกับคดีอาญาหรือจะยื่นคำร้องในระยะใดระหว่างที่คดีอาญากำลังพิจารณาอยู่ในศาลชั้นต้นก็ได้

คำพิพากษาในส่วนเรียกทรัพย์สินหรือราคาให้รวมเป็นส่วนหนึ่งแห่งคำพิพากษาในคดีอาญา

17

ง. การเรียกเอาค่าสินไหมทดแทน

ป.วิ.อ.มาตรา ๔๔/๑ ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ถ้าผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือได้รับความเสื่อมเสียต่อเสรีภาพในร่างกายชื่อเสียงหรือได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลย ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดีอาญาขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนก็ได้

การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง ผู้เสียหายต้องยื่นคำร้องก่อนเริ่มสืบพยาน ในกรณีที่ไม่มี การสืบพยานให้ยื่นคำร้องก่อนศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดี และให้ถือว่าคำร้องดังกล่าวเป็นคำฟ้องตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและผู้เสียหายอยู่ในฐานะ โจทก์ในคดีส่วนแพ่งนั้น ทั้งนี้ คำร้องดังกล่าวต้องแสดงรายละเอียดตามสมควรเกี่ยวกับความเสียหายและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่เรียกร้อง หากศาลเห็นว่าคำร้องนั้นยังขาดสาระสำคัญบางเรื่อง ศาลอาจมีคำสั่งให้ผู้ร้องแก้ไขคำร้องให้ชัดเจนก็ได้

คำร้องตามวรรคหนึ่งจะมีคำขอประการอื่นที่มีใช้คำขอบังคับให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลยในคดีอาญามีได้ และต้องไม่ขัดหรือแย้งกับคำฟ้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ และในกรณีที่พนักงานอัยการได้ดำเนินการตามความในมาตรา ๔๓ แล้ว ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งเพื่อเรียกทรัพย์สินหรือราคาทรัพย์สินอีกไม่ได้

18

ป.วิ.อ.มาตรา ๔๔/๒ เมื่อได้รับคำร้องตามมาตรา ๔๔/๑ ให้ศาลแจ้งให้จำเลยทราบ หากจำเลยให้การประการใดหรือไม่ประสงค์จะให้การให้ศาลบันทึกไว้ ถ้าหากจำเลยประสงค์จะทำคำให้การเป็นหนังสือให้ศาลกำหนดระยะเวลาขึ้นคำให้การตามที่เห็นสมควร และเมื่อพนักงานอัยการสืบพยานเสร็จ ศาลจะอนุญาตให้ผู้เสียหายนำพยานเข้าสืบ ถึงคำสินไหมทดแทนได้เท่าที่จำเป็น หรือศาลจะพิจารณาพิพากษาคดีอาญาไปก่อนแล้วพิจารณาพิพากษาคดีส่วนแพ่งในภายหลังก็ได้

ถ้าความปรากฏต่อศาลว่าผู้ยื่นคำร้องตามมาตรา ๔๔/๑ เป็นคนยากจนไม่สามารถจัดหาทนายความได้เอง ให้ศาลมีอำนาจตั้งทนายความให้แก่ผู้นั้น โดยทนายความที่ได้รับแต่งตั้งมีสิทธิได้รับเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด

19

ฎ.๑๙๔๔/๒๕๕๕ โจทก์ฟ้องว่าจำเลยลักโคเป็นและขอให้ชื้อราคา ได้ความว่าจำเลยลักโคที่ตายแล้ว ราคาโคจึงยังไม่แน่นอน ศาลยอมให้เจ้าทรัพย์ไปฟ้องเรียกราคาโคตายเป็นคดีขึ้นใหม่ต่างหากจากคดีอาญาที่ได้พิจารณาพิพากษาแล้วได้

ฎ.๑๙๙๖-๑๙๙๗/๒๕๐๕ (ประทุมใหญ่) ในคดีอาญา อัยการไม่มีอำนาจฟ้องขอให้เรียกดอกเบี้ยในจำนวนเงินที่จำเลยยกออกไป เพราะดอกเบี้ยไม่ใช่ทรัพย์สินหรือราคาที่ผู้เสียหายสูญเสียไป เนื่องจากการกระทำผิดตามที่บัญญัติไว้ในป.วิ.อ.มาตรา ๔๓ แต่เนื่องจากผู้เสียหายได้เป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการ โดยถือเอาค่าฟ้องของพนักงานอัยการเป็นของตน เช่นนี้ถือได้ว่า ผู้เสียหายได้เรียกดอกเบี้ยแล้ว แต่เมื่อยังไม่ได้เสียค่าธรรมเนียมเนื่องจากการฟ้องเรียกดอกเบี้ยมารวมทั้ง ๓ ศาลฎีกามีอำนาจสั่งให้เรียกได้ เมื่อเสียค่าธรรมเนียมแล้ว จึงจะพิจารณาวินิจฉัยต่อไปเกี่ยวกับกรณีนี้ได้

ฎ.๑๓๒๒/๒๕๑๑ คดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ศาลมีอำนาจที่จะแยกการพิจารณาคดีอาญาออกจากคดีแพ่ง และพิพากษาคดีอาญาไปทีเดียว ส่วนคดีแพ่งจะพิพากษาในภายหลังก็ได้ ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๔๒ วรรค ๒ ฉะนั้นการที่โจทก์ถอนฟ้องคดีส่วนอาญาไป จึงหาทำให้คดีส่วนแพ่งระงับไปด้วยไม่

20

ฎ.๑๖๕๗/๒๕๒๐ ผู้เสียหายเป็นนายตรวจสรรพสามิต จับจำเลยที่ ๒ ในข้อหาฉ้อราษฎร์บังหลวง ขณะพาไปจนถึงหน้าร้านจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๒ ล้วงปืนพกของผู้เสียหายด้วยเจตนาต่อสู้ขัดขวางการจับกุม มิได้มีเจตนาลัก แล้ววิ่งหนีไปส่งปืนให้จำเลยที่ ๑ ผู้เป็นบิดา เป็นเวลากระชั้นชิดในทันทีทันใดไม่มีพฤติการณ์ให้รู้มาก่อนว่าจำเลยที่ ๒ ถูกจับแล้วหนีมา ผู้เสียหายไม่แต่งเครื่องแบบ ทั้งไม่ได้แจ้งให้ทราบว่าเป็นนั้นเป็นของตน การที่ผู้เสียหายเข้าแย่งปืน จำเลยที่ ๑ ไม่ยอมให้ก็น่าจะเพื่อมิให้เกิดเหตุร้ายเท่านั้น การที่จำเลยที่ ๑ เอาปืนไว้ภายหลังจากที่ผู้เสียหายไปแจ้งความ ไม่พอถือว่ามิเจตนาทุจริตลักเอาปืนนั้นไว้ แม้ต่อมาภายหลังจำเลยที่ ๑ จะต่อสู้คดีว่ามีได้เอาปืนไว้ และผู้เสียหายยังไม่ได้ปืนคืน ก็ไม่พอบ่งว่าจำเลยที่ ๑ มิเจตนาทุจริต จำเลยที่ ๑ จึงไม่มีความผิดฐานลักทรัพย์ แต่ศาลมีอำนาจสั่งให้จำเลยที่ ๑ คืนหรือใช้ราคาปืนแก่ผู้เสียหายได้

ฎ. ๓๒๗๑/๒๕๓๑ ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานรับของโจรและมีคำขอให้จำเลยคืนทรัพย์สินหรือใช้ราคาแทนผู้เสียหายด้วย แม้ผู้เสียหายจะเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการก็ตาม เมื่อจำเลยถึงแก่ความตาย สิทธินาคคืออาญาฟ้องของโจทก์และโจทก์ร่วมย่อมระงับไป และคำขอให้คืนทรัพย์สินหรือใช้ราคาย่อมตกไปด้วย จึงต้องจำหน่ายคดีเสียจากสารบบความ

21

ฎ. ๖๐๗/๒๕๓๖ การพิจารณาคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ. ดังนั้นคำให้การของจำเลยในคดีดังกล่าวต้องแสดงโดยแจ้งชัดในคำให้การว่าจำเลยยอมรับหรือปฏิเสธข้ออ้างของโจทก์ทั้งสิ้นหรือแต่บางส่วน เมื่อจำเลยไม่ได้ให้การต่อสู้ว่าคดีโจทก์ขาดอายุความที่จะเรียกร้องให้จำเลยคืนราคาทรัพย์สินได้แล้วที่จำเลยอุทธรณ์ว่าคดีโจทก์ขาดอายุความ จึงเป็นข้อที่มีได้ยกขึ้นว่ากล่าวมาแล้วในศาลชั้นต้น ต้องห้าม ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๕ ศาลอุทธรณ์ไม่รับวินิจฉัยชอบแล้ว

ฎ.๓๘๐๖/๒๕๓๖ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานบุกรุกและขอให้ขับไล่จำเลยพร้อมให้ใช้ค่าเสียหายเป็นคดีอาญา และคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา จำเลยมีสิทธิยื่นคำให้การในวันนัดสืบพยานโจทก์ได้โดยไม่ต้องยื่นคำให้การแก้คดีภายใน ๑๕ วัน นับแต่ได้รับหมายเรียกและสำเนาฟ้อง ตามป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๗ วรรคหนึ่ง เมื่อจำเลยให้การปฏิเสธในวันนัดสืบพยานโจทก์ ถือได้ว่าจำเลยได้ยื่นคำให้การในคดีส่วนแพ่งในวันนั้นด้วยแล้ว โจทก์ไม่มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งแสดงว่าจำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ

ฎ.๘๘๘๒/๒๕๔๘ ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๔๓ บังคับให้พนักงานอัยการฟ้องเรียกได้แก่เฉพาะต้นเงินเท่านั้น สภาพไม่เปิดช่องให้เรียกดอกเบี้ยได้เพราะดอกเบี้ยไม่ใช่ทรัพย์สินหรือราคาของผู้เสียหายสูญเสียไปเนื่องจากการกระทำผิด การที่พนักงานอัยการไม่ได้ขอเรียกดอกเบี้ยมาด้วยในคดีอาญานั้น จึงไม่ใช่ค่าเสียหายที่พนักงานอัยการสามารถฟ้องเรียกแทนผู้เสียหายได้แล้วแต่ไม่เรียก ฟ้องของโจทก์คดีแพ่งในส่วนของดอกเบี้ยจึงไม่เป็นฟ้องซ้อนกับคดีอาญา

22

คร.ท.๑๕๕/๒๕๕๑ คดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาซึ่งมีปัญหาในชั้นฎีกาเฉพาะคำขอในส่วนแพ่ง เมื่อโจทก์ถึงแก่ความตายในระหว่างฎีกา ศาลฎีกาอนุญาตให้ผู้ร้องซึ่งเป็นทายาทโดยเป็นภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของโจทก์เข้าเป็นคู่ความแทนโจทก์ผู้มรณะ ตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๔๓ ประกอบป.วิ.อ.มาตรา ๔๐

ฎ.๑๖๐๐/๒๕๕๓ ป.วิ.อ.มาตรา ๔๓ ให้อำนาจพนักงานอัยการที่จะเรียกทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหายเฉพาะทรัพย์สินหรือราคาของผู้เสียหายเสียไปเนื่องจากการกระทำความผิด ซึ่งในคดีนี้ทรัพย์ผู้เสียหายสูญเสียไปคือ โฉนดที่ดินเท่านั้น แม้จำเลยจะจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินตามโฉนดให้แก่บุคคลภายนอกโดยได้รับเงินมา ๑๐๐,๐๐๐ บาท แต่ก็ยังเป็นเงินที่จำเลยได้รับมาจากการปลอมหนังสือมอบอำนาจของผู้เสียหายแล้วนำโฉนดที่ลักมาไปขาย มิใช่ทรัพย์ที่ผู้เสียหายหายสูญเสียไปจากการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ อีกทั้งกรณีนี้จำเลยไม่สามารถคืนโฉนดให้ได้เนื่องจากโฉนดที่ดินโอนไปยังบุคคลภายนอก ผู้เสียหายก็ยังฟ้องเป็นคดีแพ่งอีกต่างหากได้ ศาลจึงให้จำเลยใช้ราคาเป็นเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท แก่ผู้เสียหายไม่ได้

23

ฎ.๘๕๒๘/๒๕๕๔ โจทก์ฟ้องจำเลยในความผิดฐานลักขโมยเนื่องจากจำเลยรับเงินค่าที่ดินส่วนเกินที่โจทก์ขายที่ดินไว้ในครอบครองแล้วเบียดบังไปเป็นของคนโดยทุจริต สิทธิเรียกร้องทางแพ่งจึงต้องอาศัยมูลความผิดทางอาญา จึงเป็นคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับความผิดในคดีอาญา โจทก์ย่อมนำคดีส่วนแพ่งมาฟ้องร่วมกับคดีอาญาได้ ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๔๐ แม้ต่อมาศาลชั้นต้นจะพิจารณาขอยกฟ้องในคดีส่วนอาญา ก็ไม่ทำให้ฟ้องในส่วนแพ่งที่สมบูรณ์แล้วเสียไป

การฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้วมีคำสั่งให้รับประทับฟ้อง ย่อมแสดงให้เห็นว่าเป็นการสั่งให้รับฟ้องคดีส่วนอาญาและคดีส่วนแพ่งด้วย หากจำเลยจะต่อสู้คดีส่วนแพ่ง จำเลยจะต้องให้การต่อสู้ตามที่ ป.วิ.พ. ได้บัญญัติไว้พร้อมกับคำให้การต่อสู้คดีส่วนอาญาดำเนิน โดยคำให้การคดีส่วนแพ่งนั้นจำเลยจะต้องให้การโดยชัดแจ้งว่าจำเลยยอมรับหรือปฏิเสธข้ออ้างของโจทก์ทั้งสิ้นหรือแต่บางส่วนรวมทั้งเหตุแห่งการนั้น ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๗๗ วรรคสอง แต่คำให้การของจำเลยให้การต่อสู้คดีฟ้องโจทก์ในคดีส่วนอาญาและคดีส่วนแพ่งรวมกันมาว่า จำเลยให้การปฏิเสธฟ้องโจทก์ทั้งสิ้นเท่านั้น คำให้การส่วนแพ่งจึงเป็นเพียงการปฏิเสธลอย ๆ หาได้โต้แย้งข้อเท็จจริงฟ้องของโจทก์ในคดีส่วนแพ่งซึ่งจำเลยจะต้องให้การมาโดยชัดแจ้งด้วยว่า คดีในส่วนแพ่งเป็นฟ้องซ้อนและฟ้องซ้ำกับคดีแพ่งอีกคดีหนึ่งของศาลชั้นต้น เพราะเหตุใด เป็นเรื่องเดียวกันหรือไม่ จำเลยเพิ่งยกข้อเท็จจริงขึ้นกล่าวอ้างในชั้นอุทธรณ์ ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อเท็จจริงที่นำไปสู่ปัญหาข้อกฎหมายว่าคดีในส่วนแพ่งเป็นฟ้องซ้อนและฟ้องซ้ำกับคดีแพ่งดังกล่าวของศาลชั้นต้นหรือไม่ ถือว่าเป็นปัญหาข้อเท็จจริง เมื่อมิได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น อุทธรณ์ของจำเลยจึงต้องห้ามอุทธรณ์ ตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง การที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ รับวินิจฉัยอุทธรณ์ของจำเลยในประเด็นดังกล่าวจึงเป็นการไม่ชอบ และถือเป็นเรื่องที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ต้องห้ามมิให้ฎีกา ตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๒๔๘ วรรคหนึ่ง ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

24

ฎ.๑๑๒๒๔/๒๕๕๕ การที่ศาลากินแบ่งรัฐบาลอุทราวงวัดที่หนึ่งและจำเลยทั้งสองร่วมกันไปปรับเงินรางวัลมาแล้วยอมทำให้โจทก์ทั้งหมดโอกาสที่จะได้รับเงินรางวัล เท่ากับว่าโจทก์ทั้งหมดต้องสูญเสียเงินจำนวนนั้นไปเนื่องจากการกระทำความคิดของจำเลยทั้งสองโดยตรง โจทก์จึงมีสิทธิขอให้จำเลยทั้งสองร่วมกันคืนเงินหรือใช้เงินเท่ากับจำนวนเงินรางวัลที่หนึ่งให้แก่โจทก์ร่วมได้ ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๔๓ แต่ได้ความว่าในการขอรับเงินรางวัล จำเลยทั้งสองได้รับเงินมาเพียง ๓,๕๘๐,๐๐๐ บาท เพราะต้องเสียอากรแสตมป์ ๒๐,๐๐๐ บาท จำเลยทั้งสองต้องคืนหรือใช้เงินจำนวนเท่าที่ได้รับมาเท่านั้น และโจทก์ร่วมซึ่งได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการกระทำความคิดของจำเลยทั้งสองย่อมมีสิทธิที่จะขอให้บังคับจำเลยทั้งสองใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ร่วม โดยเรียกดอกเบี้ยในจำนวนเงินที่ต้องใช้ ตาม ป.พ.พ.มาตรา ๔๔๐ ประกอบป.วิ.อ.มาตรา ๔๔/๑ ได้

ฎ.๑๘๘๕/๒๕๕๕ พนักงานอัยการมีคำขอให้จำเลยคืนเงินจำนวน ๔๓,๑๕๐ บาท แก่ผู้เสียหาย ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๔๓ แล้ว ผู้เสียหายซึ่งเป็นโจทก์ร่วมจะยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้คืนเงินจำนวน ๔๓,๑๕๐ บาท แก่โจทก์ร่วมอีกไม่ได้ ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๔๔/๑ วรรคสาม ดอกเบี้ยของเงินจำนวน ๔๓,๑๕๐ บาท ไม่ใช่ทรัพย์สินหรือราคาของผู้เสียหายสูญเสียไปเนื่องจากการกระทำผิด แต่เป็นค่าเสียหายในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการกระทำความคิดของจำเลย เพราะฉะนั้นพนักงานอัยการจะมีคำขอเรียกค่าดอกเบี้ยแทนโจทก์ร่วมไม่ได้ โจทก์ร่วมจึงยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในส่วนดอกเบี้ยของต้นเงินจำนวน ๔๓,๑๕๐ บาท ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๔๔/๑ วรรคหนึ่ง ได้ ซึ่งตามมาตรา ๒๕๓ วรรคหนึ่ง มิให้เรียกค่าธรรมเนียมจากโจทก์ร่วม เว้นแต่ในกรณีที่ศาลเห็นว่าผู้เสียหายเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนสูงเกินสมควร หรือดำเนินคดีโดยไม่สุจริต ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้เสียหายชำระค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดหรือบางส่วนได้ ดังนี้ โจทก์ร่วมจึงไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมสำหรับการขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในส่วนดอกเบี้ยดังกล่าว

ฎ.๓๐๕๓/๒๕๕๕ ป.วิ.อ.มาตรา ๔๔/๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้สิทธิแก่ผู้เสียหายที่จะเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือได้รับความเสื่อมเสียต่อเสรีภาพในร่างกาย ชื่อเสียง หรือได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการกระทำความคิดของจำเลย และในวรรคสอง บัญญัติให้ถือว่าคำร้องดังกล่าวเป็นคำฟ้องตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และผู้เสียหายอยู่ในฐานะโจทก์ในคดีส่วนแพ่ง เมื่อผู้เสียหายยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนก่อนศาลชั้นต้นวินิจฉัยชี้ขาดคดี แต่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาลงโทษจำเลยเฉพาะคดีส่วนอาญา โดยมีได้มีคำพิพากษาคดีส่วนแพ่งด้วย ผู้เสียหายในฐานะโจทก์ในคดีส่วนแพ่งย่อมมีสิทธิอุทธรณ์คัดค้านเพื่อให้มีการดำเนินกระบวนการและมีคำพิพากษาในคดีส่วนแพ่งได้

คดีส่วนอาญาเป็นคดีความผิดที่กฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำไว้ให้จำคุกไม่ถึงห้าปี เมื่อจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลจะพิพากษาโดยไม่สืบพยานหลักฐานต่อไปได้ ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๖ วรรคหนึ่ง การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้นในคดีส่วนอาญาชอบด้วยกฎหมายแล้ว ส่วนที่ศาลชั้นต้นมิได้ดำเนินกระบวนการพิจารณาและมีคำวินิจฉัยชี้ขาดในคดีส่วนแพ่ง ถือเป็นความผิดพลาดบกพร่องเฉพาะในคดีส่วนแพ่งและมีได้มีผลกระทบใดๆ ต่อคดีส่วนอาญา ทั้งศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีส่วนอาญาไปก่อนแล้วพิจารณาพิพากษาคดีส่วนแพ่งในภายหลังได้ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๔๔/๒ วรรคหนึ่ง จึงชอบที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาและมีคำพิพากษาเฉพาะส่วนแพ่งต่อไปเท่านั้น

ฎ.๑๕๖๕๑/๒๕๕๕ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในความผิดฐานร่วมกันทำให้เสียทรัพย์ และมีคำขอท้ายคำฟ้องให้จำเลยชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้เสียหาย แต่ความผิดฐานร่วมกันทำให้เสียทรัพย์มีฐานความผิดที่บัญญัติไว้ในป.วิ.อ. มาตรา ๔๑ ที่โจทก์จะเรียกร้องทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหายได้ ทั้งผู้เสียหายไม่ได้ยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทน ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๔๔/๑ วรรคหนึ่ง ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาให้จำเลยชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายจึงเป็นการไม่ชอบ

ฎ.๘๗๔๔/๒๕๕๖ เมื่อข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ว่า ผู้ตายมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด จึงมิใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัย คำร้องขอให้บังคับจำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทน ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๔๔/๑ วรรคหนึ่ง ย่อมเป็นอันตกไป กรณีเป็นเรื่องที่โจทก์ร่วมต้องว่ากล่าวเอากับจำเลยเป็นคดีแพ่ง ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้จำเลยมิได้ฎีกา ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง ประกอบ มาตรา ๒๒๕

ฎ.๒๖๕๐/๒๕๕๗ คดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาที่โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในความผิดฐานชกขอก ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๓๕๒ เมื่อปรากฏว่าสิทธินำคดีอาญามาฟ้องในความผิดฐานชกขอกระงับไปแล้ว ก็ย่อมทำให้คำขอในส่วนคดีแพ่งดังกล่าวของโจทก์เป็นอันตกไป ทั้งป.วิ.อ.มาตรา ๔๓ มิได้ให้อำนาจพนักงานอัยการที่จะยื่นฟ้องคดีอาญาในความผิดฐานปลอมเอกสารและใช้เอกสารปลอมให้เรียกทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหายได้ ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้จำเลยมิได้อุทธรณ์ฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นอ้างและแก้ไขให้ถูกต้องได้ ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

27

ฎ.๑๔๕๑๕/๒๕๕๗ การยื่นคำร้อง ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๔๔/๑ ถ้าผู้เสียหายเรียกค่าเสียหายเกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ถือว่าคำขอ ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๔๔/๑ เป็นส่วนหนึ่งของคำพิพากษาในคดีอาญา ฉะนั้นผู้พิพากษานายเดี่ยวย่อมมีอำนาจพิจารณาค่าขอดังกล่าวโดยไม่คำนึงว่าผู้เสียหายจะเรียกค่าเสียหายมากน้อยเพียงใด

ฎ.๔๗๒๐/๒๕๕๕ แม้ ป.วิ.อ.มาตรา ๔๖ ศาลจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาและศาลฎีกาฟังข้อเท็จจริงคดีอาญาว่า จำเลยได้กระทำความผิดจริงตามฟ้องโจทก์ และโจทก์ร่วมมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๔๔/๑ วรรคหนึ่ง ก็ตาม แต่การพิจารณาคดีส่วนแพ่งก็ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ. ตามที่ ป.วิ.อ. มาตรา ๔๐ บัญญัติไว้ เมื่อศาลอุทธรณ์ภาค ๕ พิพากษายกคำร้องคดีส่วนแพ่งของโจทก์ร่วม โจทก์ร่วมซึ่งมีฐานะเป็นโจทก์ในคดีส่วนแพ่งไม่ใช่สิทธิยื่นฎีกา คดีส่วนแพ่งของโจทก์ร่วมเป็นอันยุติไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๕ แล้ว ศาลฎีกาไม่อาจยกเอาคดีส่วนแพ่งขึ้นวินิจฉัยและพิพากษาให้จำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ร่วมตามผลของคำพิพากษาคดีส่วนอาญาให้เป็นผลร้ายแก่จำเลยได้อีกเพราะไม่มีบทกฎหมายใดให้อำนาจศาลฎีกาพิพากษาได้

28

ฎ.๕๗๔๓/๒๕๕๕ คดีนี้เป็นคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา การพิจารณาคดีต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งป.วิ.พ. ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๔๐ ซึ่งไม่ปรากฏบทบัญญัติให้การพิจารณาคดีแพ่งต้องรอฟังข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคดีอาญา เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษาคดีนี้โดยไม่ได้รอฟังข้อเท็จจริงในคดีอาญาเพราะคดีอาญายังไม่ถึงที่สุด จึงไม่มีข้อเท็จจริงในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาที่ถึงที่สุดให้จำต้องถือตาม ดังนั้น ศาลชั้นต้นต้องพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งไปตาม พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบ ที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัยโดยอาศัยเหตุผลว่าคดีส่วนอาญายังไม่ถึงที่สุด ข้อเท็จจริงจึงยังไม่ยุติว่า จำเลยฟ้องคดีอาญาอันเป็นเท็จพยานหลักฐาน โจทก์ยังรับฟังไม่ได้ว่าคดีของโจทก์มีมูล แล้วพิพากษายกฟ้องโจทก์ แต่ไม่ตัดสิทธิโจทก์ที่จะนำคำฟ้องมาขึ้นใหม่ จึงเป็นกรณีที่ศาลชั้นต้นมิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ.ว่าด้วยการพิจารณา และเพื่อให้การพิจารณาเป็นไปตามลำดับชั้นศาล ศาลฎีกาเห็นสมควรยกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๘ และศาลชั้นต้น ให้ศาลชั้นต้นพิจารณาและพิพากษาใหม่ ตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๒๔๑ (๒) ประกอบมาตรา ๒๔๗ (เดิม)

ฎ.๘๘๔๒/๒๕๕๕ คดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา แม้ ป.วิ.อ.มาตรา ๒๕๓ จะกำหนดว่าคำร้องตามมาตรา ๔๔/๑ ห้ามมิให้เรียกค่าธรรมเนียม แต่คำพิพากษาส่วนแพ่งศาลจำต้องสั่งเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมด้วย ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๔๐ ประกอบป.วิ.พ.มาตรา ๑๔๑, ๑๔๕, ๑๖๑ และเป็นปัญหาอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อย

ฎ.๕๔๐๐/๒๕๖๐ (ประชุมใหญ่) ป.วิ.อ.มาตรา ๔๔/๑ เป็นบทบัญญัติที่มีเจตนารมณ์จะช่วยให้ผู้ที่ได้รับความเสียหายในทางแพ่งได้รับความสะดวกรวดเร็วในการได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนและไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีแพ่งเป็นอีกคดีหนึ่ง ทั้งคดีแพ่งและคดีอาญาจะได้เสร็จสิ้นไปในคราวเดียวกัน โดยให้ผู้ที่ได้รับความเสียหายมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในคดีอาญาทุกประเภทที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ต่อเนื่องไปได้ เพื่อให้การพิจารณาคดีส่วนแพ่งเป็นไปโดยรวดเร็วดังที่ปรากฏในหมายเหตุท้าย พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติม ป.วิ.อ. (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ.๒๕๔๘ นั้น แม้ตาม ป.วิ.อ. ได้มีคำอธิบายคำว่าผู้เสียหายไว้ในมาตรา ๒ (๔) ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้เสียหาย หมายถึง บุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้ ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔, ๕ และ ๖” แต่ข้อความตามมาตรา ๔๔/๑ ที่บัญญัติให้ผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกค่าสินไหมทดแทนได้นั้น ย่อมมีความหมายในตัวเอง หมายถึง ผู้ที่มีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทน จึงมีความหมายที่แตกต่างขัดกับความหมายของผู้เสียหาย ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒ (๔) การตีความคำว่าผู้เสียหายตามมาตรา ๔๔/๑ จึงไม่ต้องถือตามความหมายเช่นเดียวกับมาตรา ๒ (๔) ทั้งนี้เป็นไปตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑ ที่บัญญัติว่า “ในประมวลกฎหมายนี้ ถ้าคำใดมีคำอธิบายไว้แล้วให้ถือตามความหมายดังคำอธิบายไว้ เว้นแต่ข้อความในตัวเองจะขัดกับคำอธิบายนั้น” ดังนั้น การพิจารณาว่าผู้ใดจะมีสิทธิยื่นคำร้องต้องพิจารณาจากสิทธิในทางแพ่ง ไม่ใช่กรณีที่จะนำความหมายของคำว่า ผู้เสียหายในทางอาญา เช่น เป็นผู้เสียหายโดยนิตินัยหรือผู้มีอำนาจจัดการแทน ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๕ (๒) มาบังคับใช้ สำหรับคดีนี้ผู้ร้องเรียกค่าสินไหมทดแทนมา ๒ ส่วน คือ ค่าเสียหายของรถยนต์ของ ผ. และค่าขาดไร้อุปการะ สำหรับค่าเสียหายของรถยนต์ ผ. เป็นผู้เสียหายในฐานะเจ้าของรถ เมื่อ ผ. ถึงแก่ความตายไปแล้ว สิทธิในการ

เรียกค่าเสียหายเป็นมรดกตกทอดแก่ทายาท ผู้ร้องเป็นภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของ ผ. จึงใช้สิทธิในฐานะทายาทเรียกค่าสินไหมทดแทนส่วนนี้ได้ และค่าขาดรายได้รูปการนั้น ผู้ร้องในฐานะภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของ ผ. เป็นผู้ได้รับความเสียหายโดยตัวของผู้อยู่เอง ตาม ป.พ.พ.มาตรา ๔๔๓ วรรคสาม และมาตรา ๔๕๖ วรรคสอง ผู้ร้องจึงมีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนส่วนนี้ได้เช่นกัน ส่วนความประมาทของ ผ. นั้น เป็นข้อเท็จจริงที่จะนำมาใช้ประกอบดุลพินิจในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนเท่านั้น ไม่ทำให้สิทธิของผู้ร้องที่จะขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหมดไป

ฎ.๑๒๖๑/๒๕๖๑ สิทธิของผู้เสียหายที่จะยื่นคำร้องขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามมาตรา ๔๔/๑ ไม่ต้องถือความหมายเช่นเดียวกับมาตรา ๒ (๔) ทั้งนี้เป็นไป ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑ ที่บัญญัติว่า “ในประมวลกฎหมายนี้ถ้าคำใดมีคำอธิบายไว้แล้ว ให้ถือตามความหมายดังกล่าวไว้ เว้นแต่ข้อความในคำบทยจะขัดกับคำอธิบายนั้น” ดังนั้นการพิจารณาว่า ผู้ใดจะมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนต้องพิจารณาจากสิทธิในทางแพ่ง ไม่ใช่กรณีที่จะนำความหมายของคำว่าผู้เสียหายในทางคดีอาญา เช่น เป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย ตามมาตรา ๒ (๔) มาใช้บังคับ การที่ผู้เสียหายมีส่วนในการกระทำความผิดนั้นเป็นเพียงข้อเท็จจริงที่จะนำมาใช้ประกอบดุลพินิจในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนเท่านั้น ไม่ทำให้สิทธิของผู้เสียหายที่จะร้องขอชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหมดไป

ฎ.๘๔/๒๕๖๒ การที่จำเลยวางเงิน โดยชดใช้เงินให้แก่ผู้เสียหายต่อศาล ย่อมมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงว่าจำเลยได้พยายามบรรเทาความเสียหายอันเป็นผลที่เกิดจากจำเลยกระทำละเมิดต่อผู้เสียหาย เพื่อประกอบดุลพินิจของศาลในการพิพากษาลงโทษจำเลยในสถานเบาด้วย ซึ่งศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาก็ได้นำเรื่องการวางเงินของจำเลยดังกล่าวมาเป็นเหตุบรรเทาโทษให้แก่จำเลย ทั้งการวางเงินเพื่อให้ผู้เสียหายมารับไปนั้น ก็เป็นการแสดงเจตนาอยู่ในตัวแล้วว่าจำเลยจะไม่ถอนเงินออกไปหากผู้เสียหายยังประสงค์จะรับเงินนั้น การที่ผู้เสียหายยังไม่ได้รับเงินดังกล่าวไปทันทีหลังจากที่จำเลยนำมาวางเพราะผู้เสียหายได้ยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นจำนวนเงินที่สูงกว่าอยู่ มิได้หมายความว่าผู้เสียหายไม่ประสงค์ที่จะรับเงินดังกล่าว

ส่วนการที่ศาลฎีกาพิพากษาว่า พฤติการณ์ของผู้เสียหายเป็นการสมครใจทะเลาะวิวาทกับจำเลย จึงไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัย ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๒ (๔) และมาตรา ๓๐ และไม่มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๔๔/๑ ก็เป็นกรณีที่ศาลได้พิพากษาในส่วนการกระทำความผิดของจำเลยในคดีอาญาหาได้เกี่ยวกับการวางเงินเพื่อบรรเทาผลร้ายและชดใช้ค่าเสียหายของจำเลยให้แก่ผู้เสียหาย อันเป็นเรื่องค่าสินไหมทดแทนความรับผิดชอบในทางละเมิดไม่ ผู้เสียหายจึงมีสิทธิรับเงินดังกล่าว

ฎ.๑๕๘๖/๒๕๖๒ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า ผู้เสียหายที่ ๒ ซึ่งเป็นเด็กหญิง ยินยอมให้จำเลยพยายามกระทำชำเราและกระทำอนาจาร การกระทำของจำเลยก็ยังคงเป็นการกระทำที่ละเมิดต่อกฎหมาย ตาม ป.พ.พ.มาตรา ๔๒๐ ผู้เสียหายที่ ๑ ซึ่งเป็นมารดาโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้เสียหายที่ ๒ แม้จะมีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนจากจำเลยได้แล้ว และยังคงมีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนจากจำเลยแทนผู้เสียหายที่ ๒ ได้อีก

ฎ.๔๘๓๕/๒๕๖๒ การที่โจทก์ร่วมยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสามชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๔๔/๑ เป็นการใช้สิทธิยื่นคำร้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ มิใช่เป็นคดีที่โจทก์ร่วมฟ้องเองโดยตรง จึงต้องถือว่าคำพิพากษาในส่วนที่โจทก์ร่วมเรียกค่าสินไหมทดแทนเป็นส่วนหนึ่งของคำพิพากษาในคดีส่วนอาญา ทั้งการพิพากษาคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ศาลจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญา ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๔๖ ดังนั้น สิทธิในการอุทธรณ์ฎีกาเกี่ยวกับค่าสินไหมทดแทนในคดีส่วนแพ่งดังกล่าวต้องถือคดี ส่วนอาญาเป็นหลัก หากคดีส่วนอาญาขึ้นสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา คดีส่วนแพ่งก็ไม่ต้องห้าม อุทธรณ์หรือฎีกา แต่หากคดีอาญาต้องห้ามอุทธรณ์ฎีกา คดีส่วนแพ่งก็ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งป.วิ.พ. คดีนี้ คดีส่วนอาญาต้องห้ามฎีกา การพิจารณาคดีส่วนแพ่งในชั้นฎีกาจึงต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งป.วิ.พ. ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๑ โจทก์ร่วมยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสามชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ ก่อนที่ พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมป.วิ.พ. (ฉบับที่ ๒๗) พ.ศ.๒๕๕๘ มีผลใช้บังคับ สิทธิในการฎีกาจึงเป็นไปตาม กฎหมายฉบับเดิมก่อนมีการแก้ไข ดังนั้น เมื่อโจทก์ร่วมฎีกาขอให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ชำระค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ ร่วม ๑๐๐,๐๐๐ บาท เป็นฎีกาโต้แย้งดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานของศาลอุทธรณ์ภาค ๕ เป็นฎีกาในปัญหา ข้อเท็จจริง เมื่อจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่เรียกร้องอันเป็นทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นฎีกาไม่เกินสองแสนบาท คดีจึงต้องห้ามฎีกา ตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๒๔๘ วรรคหนึ่ง ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะที่ฟ้องคดี ที่ศาลชั้นต้น ตั้งรับฎีกามาจึงไม่ชอบ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

ฎ.๕๘๓๐/๒๕๖๒ พนักงานอัยการฟ้องจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ ในความผิดฐานถือโกง กับมีคำขอให้คืนหรือใช้เงิน ที่ผู้เสียหายส่งมอบให้จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ แก่ผู้เสียหาย อันเป็นคำขอในส่วนแพ่งที่พนักงานอัยการฟ้องคดีแทนผู้เสียหาย ซึ่งเป็นโจทก์คดีนี้ เมื่อเงินจำนวนดังกล่าวเป็นเงินรายเดียวกันกับที่โจทก์ฟ้องขอบังคับให้จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ คืนในคดีนี้ การที่โจทก์ฟ้องคดีนี้ในระยะเวลาที่คดีอาญาดังกล่าวอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ฟ้องโจทก์ในส่วน เงินที่ส่งมอบอันเป็นต้นเงินจึงเป็นฟ้องซ้อน แต่ในส่วนดอกเบี้ย พนักงานอัยการไม่ได้ขอให้ชดใช้ในคดีอาญาดังกล่าว จึงไม่เป็นฟ้องซ้อน เมื่อข้อเท็จจริงตามคำพิพากษาคดีส่วนอาญา ฟังได้ว่าจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ ไม่ได้หลอกลวงโจทก์ และ เงินที่โจทก์ส่งมอบให้จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ ถูกส่งเป็นทอด ๆ ไปให้จำเลยที่ ๔ โดยมีได้อยู่ในครอบครองของจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ ที่โจทก์จะใช้สิทธิติดตามเอาคืนจากจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ โจทก์จึงไม่มีสิทธิบังคับให้จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ ชำระ ดอกเบี้ยในเงินจำนวนนั้น

ฎ.๖๒๐๕/๒๕๖๒ คดีที่จำเลยแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีแก่โจทก์ฐานยักยอก พนักงานอัยการ มีคำสั่งไม่ฟ้องโจทก์ โจทก์จึงฟ้องจำเลยกับพวกเป็นคดีอาญาว่าร่วมกันกระทำความผิด ตาม ป.อ.มาตรา ๑๓๗, ๑๓๘, ๑๓๙, ๑๔๑, ๑๔๔ ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องและศาลอุทธรณ์พิพากษายืนโดยวินิจฉัยว่า พยานหลักฐานโจทก์ยังไม่เพียงพอที่จะพิสูจน์ถึงเจตนาของจำเลยกับพวกว่ารู้อยู่ว่าโจทก์ไม่ได้ยักยอกเงินของจำเลยแล้วกันแต่กลับนำความเท็จไปแจ้ง ความต่อพนักงานสอบสวนเพื่อให้โจทก์ต้องรับโทษทางอาญา อันเป็นความผิดฐานแจ้งความเท็จต่อพนักงานสอบสวน คดีถึงที่สุดแล้ว เมื่อคดีนี้โจทก์ฟ้องว่า จำเลยกระทำความผิดต่อโจทก์โดยการนำข้อความอันเป็นเท็จไปแจ้งความร้องทุกข์ ต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีแก่โจทก์ในข้อหา ยักยอกทรัพย์และต่อมาจำเลยไล่โจทก์ออกจากงานทำให้โจทก์

ได้รับความเสียหาย จึงเป็นการฟ้องจำเลยให้รับผิดชอบในทางแพ่งฐานละเมิดโดยอาศัยข้อมูลจากการอ้างว่าจำเลยกระทำความผิดอาญาฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อพนักงานสอบสวน คดีนี้จึงเป็นคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาของศาลอุทธรณ์ การพิพากษาคดีส่วนแพ่งในคดีนี้ จึงต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาดังกล่าวไว้ จำเลยไม่ได้ ถัดกันแก้ถึงโจทก์โดยนำความเท็จไปแจ้งความ จึงไม่ได้เป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์

ฎ.๖๖๐๘/๒๕๖๒ โจทก์ซึ่งเป็นลูกจ้างฟ้องจำเลยผู้เป็นนายจ้างเรียกค่าชดเชยสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า ค่าขาดประโยชน์ และค่าเสียหายจากการเลิกจ้างไม่เป็นธรรม เป็นการฟ้องบังคับตามสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ที่เกิดจากการผิดสัญญาจ้างแรงงาน แม้โจทก์จะถูกดำเนินคดีอาญาในข้อหาลักทรัพย์อันเป็นความผิดที่จำเลยกล่าวหาโจทก์ก็ไม่ทำให้ คดีนี้กลายเป็นคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๔๖ ในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลแรงงานภาค ๖ ไม่จำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาที่พิพากษายกฟ้องโจทก์

ฎ.๔๒๖๕/๒๕๖๓ จำเลยขอเช่ารถยนต์แล้วภายหลังนำไปจำหน่ายและขายรถยนต์ไปแล้ว ศาลวินิจฉัยว่าเป็นการครอบครอง และมีเจตนาเบียดบังทรัพย์ภายหลัง จึงเป็นความผิดยกยก มิใช่ลักทรัพย์โดยใช้กลอุบายเพราะมิได้เจตนาที่จะเอาทรัพย์ไป ในลักษณะผิดกรรมสิทธิ์ตั้งแต่แรก และมีโช้ล้อโก่งเพราะในขณะที่ทำสัญญามิได้หลอกลวงเพื่อให้ได้ทรัพย์ไปแต่ต้องการทำ สัญญาเช่าจริงๆ และมีเจตนาเบียดบังเอาไปขายในภายหลังฟ้องลักทรัพย์ ทางพิจารณาฟังว่าเป็นยกยก ศาลพิพากษาลงโทษ ฐานลักยกยกตามที่พิจารณาได้ความตามมาตรา ๑๕๒ วรรคสองและวรรคสาม มาตรา ๔๔/๑ ผู้เสียหายร้องขอดอกเบี้ยชอราภา ใช้แทนที่อัยการขอได้ แต่จะเรียกค่าขาดประโยชน์ ค่าเดินทางไปแจ้งความร้องทุกข์ ติดตามรถคืน และค่าซ่อมรถไม่ได้ เพราะมิใช่ค่าเสียหายในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลยโดยตรง ต้องไปฟ้องทางแพ่งเองต่างหาก

ฎ.๘๙๔๘/๒๕๖๓ เมื่อโจทก์บรรยายฟ้องขอให้หลังโทษจำเลยที่ ๒ กับพวกในความผิดฐานร่วมกันพยายามฆ่าตาม ป.อ.มาตรา ๒๘๘ ประกอบมาตรา ๘๐ ความผิดดังกล่าวย่อมรวมถึงการใช้กำลังทำร้ายผู้อื่นโดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจด้วย ถือได้ว่ากระทำความผิดตามที่ฟ้องนั้นรวมการกระทำหลายอย่าง แต่ตัวอย่างอาจเป็น ความผิดใดอยู่ในตัวเอง ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจลงโทษจำเลยที่ ๒ ในการกระทำผิดตามที่พิจารณาได้ความได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคท้าย ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา ศาลฎีกา มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เอง ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

สำหรับคดีส่วนแพ่ง เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า จำเลยที่ ๒ เพียงแต่ใช้กำลังทำร้ายโจทก์ร่วมโดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้ เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ การกระทำของจำเลยที่ ๒ จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ร่วมและต้องรับผิดชอบใช้ ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ร่วมเฉพาะในผลอันเกิดจากการที่ได้ใช้กำลังทำร้ายโจทก์ร่วม ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๔๔/๑ เท่านั้น หากจำต้องรับผิดชอบในผลที่โจทก์ร่วมถูกแทงจนได้รับอันตรายแก่กายอันเกิดจากการกระทำของบุคคลอื่นไม่ เมื่อพิจารณาเหตุผิดการณ์แห่งคดีประกอบการกระทำของจำเลยที่ ๒ แล้ว เห็นสมควรกำหนดค่าเสียหายส่วนนี้ให้เป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท ส่วนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการรักษาพยาบาล ค่าขาดรายได้ ค่าเสียหายทางจิตใจที่ทนทุกข์ทรมานและค่ารักษา ในอนาคตเป็นผลที่เกิดจากการที่โจทก์ร่วมถูกแทงไม่ใช่ผลโดยตรงที่เกิดจากการกระทำของจำเลยที่ ๒ จึงไม่กำหนด ค่าเสียหายส่วนนี้ให้ แม้คดีส่วนแพ่งจำเลยที่ ๒ มิได้ฎีกา ศาลฎีกามีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยเพื่อให้เป็นไปตามผลแห่ง คดีอาญาได้ เพราะเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง ประกอบ มาตรา ๒๒๕ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ กำหนดให้จำเลยที่ ๒ ร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ โจทก์ร่วมในความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่นนั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย

ฎ.๑๘๖๕/๒๕๖๔ คดีนี้โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามพ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ.๒๕๕๔ มาตรา ๔, ๖, ๗, ๑๑, ๕๔, ๖๕, ๗๒ ตี, ๗๓, ๗๔ พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ มาตรา ๔, ๕๗ ให้จำเลยและบริวารออกจากเขตป่าที่เกิดเหตุ และให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายจากการทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นของรัฐเป็นเงิน ๒๑๕,๗๘๑ บาท แก่รัฐด้วย แต่ตามพ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ.๒๕๕๔ กับพ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ มิได้มีบทมาตราใดที่บัญญัติให้อำนาจพนักงานอัยการโจทก์เรียกค่าเสียหายทางแพ่งในคดีอาญาที่มีการฟ้องผู้กระทำความผิดเป็นจำเลยในคราวเดียวกัน ดังนี้ พนักงานอัยการย่อมไม่มีอำนาจเรียกค่าเสียหายทางแพ่งในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องจำเลยต่อศาลในคดีนี้ กรณีเป็นเรื่องที่หน่วยงานของรัฐผู้เสียหายที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาพื้นที่ป่าสถานที่เกิดเหตุ เป็นหน่วยงานที่จะไปว่ากล่าวเรียกร้องค่าเสียหายจากจำเลยเป็นคดีแพ่งอีกคดีหนึ่งต่างหากต่อไป มิใช่รวบรวมเข้ามาฟ้องร้องเอากับจำเลยเป็นคดีนี้โดยที่ไม่มีบทกฎหมายให้อำนาจแก่พนักงานอัยการในการดำเนินการดังกล่าว จึงให้ยกคำขอของโจทก์ที่ขอให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายจากการทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นของรัฐ

ฎ.๔๐๓๔/๒๕๖๔ คำร้องที่ผู้เสียหายยื่นเข้ามาในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๔๔/๑ ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของคดีอาญาซึ่งต้องพิจารณาพร้อมกันไปในคราวเดียว พนักงานอัยการโจทก์จึงมีอำนาจที่จะใช้ดุลพินิจสืบพยานปากผู้ร้องทั้งสามซึ่งได้อ้างไว้ในบัญชีระบุพยานส่วนอาญาแล้วต่อเนื่องไปถึงความเสียหายในทางแพ่งที่เกิดขึ้นแก่ผู้ร้องทั้งสามอันมีผลมาจากการกระทำความผิดอาญาได้ และเมื่อจำเลยแต่งตั้งทนายความเข้ามาในคดีโดยไบแต่งตั้งทนายความมิได้จำกัดให้มีอำนาจดำเนินคดีเฉพาะในส่วนอาญา ทนายจำเลยย่อมมีอำนาจดำเนินคดีแทนจำเลย

ทั้งในส่วนอาญาและส่วนแพ่ง แม้ ป.วิ.อ.มาตรา ๔๔/๑ วรรคสอง ให้ถือว่าคำร้องตามมาตรา ๔๔/๑ วรรคหนึ่งเป็นคำฟ้องตามบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ. ก็ตาม แต่มาตรา ๔๔/๒ ของ ป.วิ.อ.บัญญัติในเรื่องการส่งสำเนาคำร้องให้แก่จำเลยไว้เป็นการเฉพาะว่า "เมื่อได้รับคำร้องตามมาตรา ๔๔/๑ ให้ศาลแจ้งให้จำเลยทราบ หากจำเลยให้การประการใดหรือไม่ประสงค์จะให้การ ให้ศาลบันทึกไว้ ถ้าหากจำเลยประสงค์จะทำการเป็นหนังสือ ให้ศาลกำหนดระยะเวลาขึ้นคำให้การตามที่เห็นสมควร... จึงไม่จำเป็นต้องนำบทบัญญัติเรื่องการส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้แก่จำเลยตาม ป.วิ.พ.มาใช้บังคับ การที่ศาลชั้นต้นแจ้งให้จำเลยทราบถึงคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ร้องทั้งสามยื่นเข้ามาในคดีในวันนัดสืบพยานโจทก์นัดแรก มีทนายจำเลยเป็นผู้ลงลายมือชื่อรับสำเนาคำร้องไปจากศาลโดยจำเลยแถลงขอให้การด้วยวาจา ว่ามิได้กระทำความผิดไม่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนและค่าสินไหมทดแทนที่เรียกร้องมาสูงเกินสมควร ซึ่งศาลชั้นต้นบันทึกคำให้การไว้ในรายงานกระบวนการพิจารณาแล้ว จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ชอบด้วยมาตรา ๔๔/๒ หากเป็นกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบไม่

ฎ.๑๕๔๓/๒๕๖๖ (ประชุมใหญ่) ป.วิ.อ.มาตรา๔๔/๑ มิได้บัญญัติเป็นเงื่อนไขถึงขนาดว่า ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดีอาญาได้เฉพาะค่าสินไหมทดแทนในความผิดที่พนักงานอัยการโจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษเท่านั้น เมื่อฟังความเป็นที่ยุติว่าพนักงานอัยการเป็นโจทก์ยื่นฟ้องจำเลยในความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน และผู้เสียหายยื่นคำร้องขอให้จำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทนโดยอ้างว่า จำเลยใช้อาวุธปืนยิงผู้เสียหายและกระสุนไปถูกรถยนต์ของผู้เสียหายได้รับความเสียหาย ขอให้จำเลยชดเชยเงินค่าซ่อมรถเป็นเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท แม้พนักงานอัยการโจทก์มิได้ยื่นฟ้องจำเลยในความผิดฐานทำให้เสียหายก็จริง แต่ความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับมาจากการกระทำของจำเลยในกรณีเดียวกับความผิดที่พนักงานอัยการโจทก์ยื่นฟ้อง เช่นนี้ ผู้เสียหายจึงมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้เรียกค่าซ่อมรถจากจำเลยได้ การที่ศาลพิพากษาให้จำเลยชดเชยเงินค่าซ่อมรถให้แก่ผู้เสียหายจึงชอบด้วยป.วิ.อ.มาตรา ๔๔/๑